

УДК 371.134

О.С. Гуманкова,

старший викладач

(Житомирський державний університет)

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ГРУП ЗА ІНТЕРЕСАМИ ЯК ПРОДУКТИВНИЙ ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

У статті обґрунтовується ефективність використання роботи груп за інтересами як засобу розвитку особистісного компонента професійної компетенції майбутніх учителів.

Національне відродження України, перехід до ринкових відносин, процес інтеграції її в європейський політичний, правовий, освітній простір визначили необхідність якісного поліпшення освітньої системи нашої держави. Саме освіта має сприяти становленню ціннісних орієнтирів особистості громадянина України, розвивати морально-духовну сферу суспільства. Особлива увага в державних освітніх документах приділяється модернізації професійної підготовки вчителів. Національна доктрина розвитку освіти України в XXI столітті наголошує на тому, що "підготовка педагогічних працівників є центральним завданням модернізації освіти, провідним принципом державної освітньої політики" [1]. Мета вищої педагогічної освіти – створення оптимальних умов для становлення професіоналізму майбутніх учителів. Аналіз сучасних підходів до професійної підготовки педагога, зокрема робіт А.Г. Зязюна, В.О. Сластьоніна, Є.І. Пасова, О.А. Дубасенюк, В.В. Ягупова та інших дозволяє виділити основні складові професійної компетенції вчителя: цільовий, процесуальний, діяльнісно-операційний, змістовний, особистісний, рефлексивний компоненти. Незаперечним є факт нагальної потреби в органічній єдності розвитку всіх перерахованих елементів на шляху становлення професійної компетентності майбутніх учителів.

Головною метою нашої статті є привернення уваги до необхідності розвитку особистісного компонента професіограми вчителя як одного з найважливіших факторів впливу на його майбутню педагогічну діяльність. Слідом за Ягуповим В.В. ми визначаємо такі особистісні якості, важливі для успішної педагогічної діяльності: педагогічні здібності, комунікативність, педагогічна спрямованість та її гуманістичний характер, педагогічна творчість. На думку відомих педагогів К.Д. Ушинського, Ш.О. Амонашвілі, С.О. Сисоевої, Г. Кершенштайнера та інших, остання якість має надзвичайно велике значення в педагогіці. Педагогічна діяльність без творчого підходу є "бездушною". С.О. Сисоева визначає педагогічну творчість як "особистісно-орієнтовану взаємодію суб'єктів навчально-виховного процесу, спрямовану на формування творчої особистості учня" [2]. Формування творчої особистості учня є засобом оптимізації та фасилітації всього навчального процесу. Отже, професійна підготовка вчителів має включати в себе педагогічні технології, які дозволять ефективно розвивати творчі здібності майбутніх учителів.

Ми вважаємо, що така форма роботи, як діяльність у групах за інтересами, є поширеним засобом професійного становлення студентів педагогічного вузу, розвитку їх особистісних якостей і педагогічної творчості зокрема.

Усе зазначене вище повною мірою стосується підготовки вчителів іноземних мов. Останніми роками в педагогічній науці розроблено чимало методів роботи в групах у рамках методики навчання в співробітництві (co-operative learning).

У своїй роботі ми звернемо увагу на переваги використання роботи в групах за інтересами (Special Interest Group, SIG) у професійній підготовці майбутніх вчителів іноземних мов. Робота в SIG є ефективною тому, що:

- спрямована безпосередньо на задоволення пізнавальних потреб студентів;
- актуалізує їх конструктивну, самостійну навчальну діяльність;
- створює особистісну мотивацію до навчання;
- інтегрує міжпредметні знання з різних навчальних дисциплін;
- оптимізує створення умов для використання теоретичних знань з методики викладання іноземних мов, педагогіки, психології в реальну професійну діяльність;
- сприяє формуванню стратегічної, комунікативної рефлексивної компетенції студентів у рамках їх професійного вдосконалення;
- виховує важливі особистісні якості студентів (творчість, здатність до співпраці, відповідальність).

Наведемо конкретний приклад одного з занять SIG "Особливості викладання іноземної мови на початковому етапі ЗОШ" з використанням завдань, спрямованих на розвиток творчих здібностей студентів.

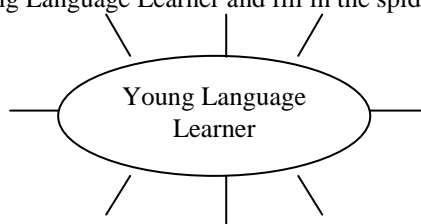
Тема: *Specific Characteristics of Teaching English to the Young Language Learners.*

Мета: познайомити студентів зі специфікою викладання іноземної мови на початковому етапі ЗОШ і на цій основі розвивати професійно-методичні уміння відбору ефективних форм, підходів та прийомів роботи з молодшими школярами на уроках іноземної мови.

Хід проведення:

1. Brainstorming.

Brainstorm the ideas about a Young Language Learner and fill in the spidergram.

2. Analyse psychological and pedagogical articles which deal with the age peculiarities of young learners and fill in the chart.

Thinking
Memory
Attention
Reception
Imagination

3. Working in groups work out methodological clues for a teacher. Use the chart.

4. Read the following statements and put your own meaning into them. Start by saying

In a primary classroom ...

- I. Words are not enough.
- II. Play with language.
- III. Variety in the classroom.
- IV. Have systems, have routines.
- V. Cooperation not competition.
- VI. Avoid the mother tongue.

5. Opinion gap technique.

Think and say what opinion you support.

- a) the seating arrangement for a class is important;
- b) the seating arrangement for a class is not important.

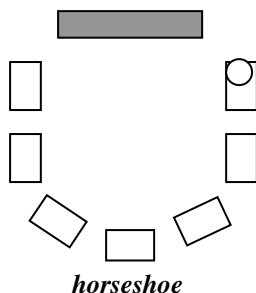
Analyse the schemes and choose the most suitable seating arrangement for a primary school class, keeping in mind psychological peculiarities of the young learners [3].

○ teacher

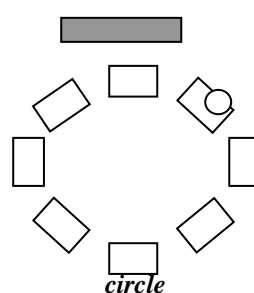
□ learner

■ blackboard

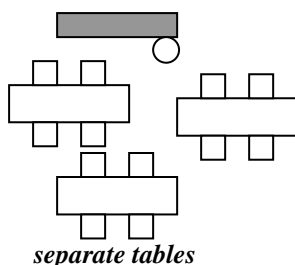
Scheme 1.

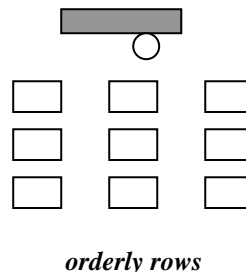
Scheme 2.

Scheme 3.

Scheme 4.

Create your own seating arrangement for a primary school class. Defend your plan.

6. Many methodologists declare that group work provides many opportunities for a child to use language and it gives each child more practice than normal, it also places a child in a situation in which real conversation is inevitable. Read the text and work out a poster "Let's know how to organize group work in a primary classroom". Search for explanation of such items:

- a) setting up group work;
- b) the size of groups;
- c) group leader;

- d) modifying the group;
- e) what can teacher do, while conducting group work activities;
- f) pupils' mistakes and group work.

7. You are going to listen to the part of the lecture devoted to organization of pair work in a primary classroom. Working in groups of four write a list of questions you would like to get answers. While listening to the speaker choose material which can be answer to the predicted questions. Suppose you are going to organize a pair work in your classroom. Create step-by-step plan of your activities. Create a box of language and speech skills you can develop in your learners with the help of pair work.

8. Think back to when you went to school. What do you remember about your language lessons? Were they good or bad experience? Say why. How can we motivate our learners to learn English? Taking into account all above said write an article "A successful English lesson in a primary classroom".

На наш погляд, використання роботи груп за інтересами є методично виправданим і сприяє формуванню творчої особистості майбутнього вчителя. Крім того, робота в SIG несе в собі великий потенціал професійного становлення майбутніх учителів і може бути використана для розвитку всіх складових професійної компетенції студентів педагогічного вузу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. – К.: Шкільний світ, 2001. – С. 1-10.
2. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.
3. Jeremy Harmer "How to teach English", Longman Limited, 1998.

Матеріал надійшов до редакції 16.04.2005 р.

Гуманкова О.С. Организация работы групп по интересам как продуктивное средство развития творческой личности будущего учителя.

В данной статье обосновывается эффективность использования работы групп по интересам как средства развития личностного компонента профессиональной компетенции будущих учителей.

Gumankova O.S. Organization of special interest groups as an effective means of development of creative personality of the future teacher.

The article deals with the effectiveness of the use of special interest groups as a means of formation of creative personality of the future teacher.